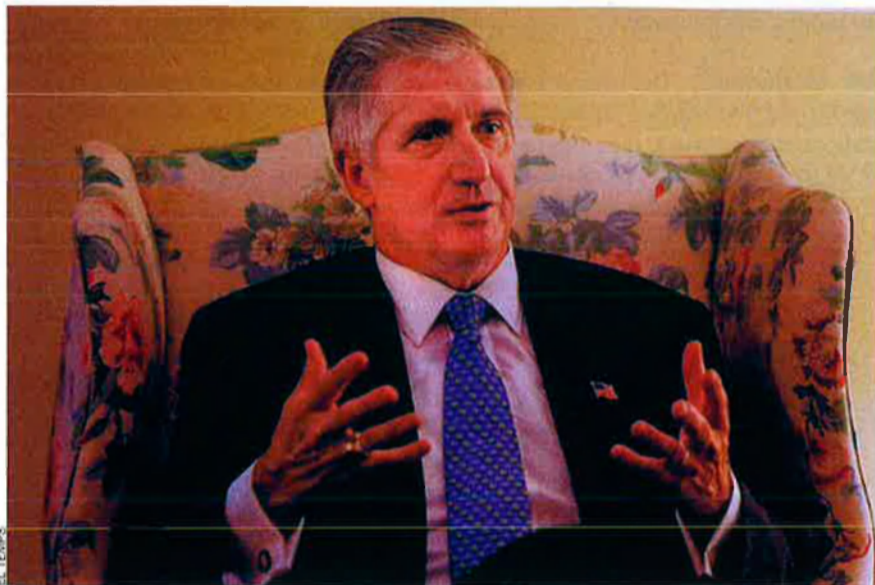

“El president mai no oblidarà l’11S”

L'ex-cap de gabinet de la Casa Blanca, Andrew Card, parla del president George W. Bush, els atemptats terroristes de l'11S i les recents revelacions descobertes pel periodista estrella Bob Woodward sobre conflictes a l'administració respecte a la guerra de l'Iraq.

Senyor Card, amb el nou llibre *The War Within* [‘La guerra interior’], el periodista Bob Woodward ha obert un debat sobre l’actuació del president George W. Bush l’11 de setembre del 2001. Ningú com vos no va estar tan a prop del president aquell dia. Teníeu cap presentiment dels esdeveniments que es produirien?

—Aquell matí no hi havia cap signe que seria un dia especial. La vigília vam aterrar a Florida, i de bon matí el president va eixir a córrer. Crec que va córrer vora sis quilòmetres. Va arribar tot suat, però semblava satisfet després de l’exercici. Va dir: “Bé, vaig a canviar-me i en acabant fem la reunió amb la CIA.”

—En aquesta reunió, hi va haver cap advertiment o, almenys, cap mena de presagi d’una catàstrofe?

—Ni rastre. Recorde que alguns membres de la intel·ligència van suggerir que hi hauria un segrest d’avions. Jo he servit a la Casa Blanca a les ordres de Ronald Reagan, Bush pare i Bush fill, i en moltes ocasions vam haver de fer front a segrests. Normalment demanaven l’alliberament de presoners, o diners, o tenien a veure amb Cuba. Mai no es van usar avions com a armes de destrucció massiva. Un escenari com aquell no formava part dels nostres plans.

—Així doncs, sense pressentir allò que passaria, van anar a l’escola de primària de Sarasota que el president volia visitar?

—Només d’arribar a l’escola, quan hi entràvem, vaig sentir dues persones que deien alguna cosa d’un avió que s’acabava d’estavellar al World Trade

Center. Sé que una era Karl Rove, l’assessor en cap de la Casa Blanca.

—Ningú no en va informar el president?

—Xarràvem amb el director de l’escola, mentre esperàvem que obriren la porta de la classe, quan un membre del Consell de Seguretat Nacional va venir i va dir: “Senyor president, sembla que una avioneta s’ha estavellat en una de les torres del World Trade Center.” El meu primer pensament va ser: “Quin accident tan terrible!”

—Llavors, el president va començar a llegir un conte als nens.

—El president va començar la seua allocució i les càmeres del departament de premsa començaren a enregistrar. Jo em trobava a la part de fora de la porta quan el mateix membre del Consell de Seguretat Nacional va tornar i ens va dir: “Sembla que no era una avioneta, sinó un avió comercial de passatgers.” Em va esborronar la por que devien haver experimentat els passatgers, però encara no hi pensava com en un atemptat terrorista. Aleshores, el mateix membre va tornar i va dir: “Un altre avió ha impactat en l’altra torre.”

—Què us va passar pel cap?

—El meu primer pensament fou: “El president ha de saber-ho.” El segon pensament fou: “Com li ho diré?” Mentre anava pensant tot això, vaig obrir la porta de l’aula, vaig atansar-me al president, em vaig inclinar i li vaig xiuxiuejar a cau d’orella: “Un segon avió ha impactat en l’altra torre. Ataquen els Estats Units.”

—I llavors?

—Em vaig apartar i em vaig quedar allà, quiet, 30 segons. Després vaig eixir de l’aula.

—Bush va continuar llegint, aparentment impassible.

—Crec que el president va actuar correctament en tot moment. No va fer res que poguera sembrar por entre els alumnes, o que transmetera por a l’opinió pública, o que donara cap satisfacció als terroristes. Va restar, tranquil i amb el cap fred, com cal esperar d’un president.

—I vós?

—De sobte em trobava amb un munt de problemes logístics. Havia d'assegurar que els agents del Servei Secret estiguessen a punt per a recollir el president, i que l'Air Force One estiguera preparat per a enlairar-se immediatament. Vaig obrir línies de comunicació amb el gabinet de crisi de la Casa Blanca. Va ser un repte localitzar tota la gent que cercàvem.

—Per què?

—Perquè, de segur, molts rondaven amunt i avall demanant-se què havia passat a Nova York, o si hi hauria més atacs.

—Mentrestant, el president va sortir de la classe. Què féu primer de tot?

—Estava en contacte amb un seguit de persones. En primer lloc, la seua assessora de seguretat nacional, Condoleezza Rice; després el vice-president i Bob Müller, que només feia deu dies que era president de l'FBI. Algunes trucades es van fer mentre ens adreçàvem a la pista d'enlairament. Qui més ens va costar de trobar fou el secretari de Defensa, Donald Rumsfeld, perquè el Pentàgon també era un dels objectius dels atemptats i havia hagut d'abandonar la seua oficina. En totes les converses, el president intentava veure-hi enmig de la boira de la guerra.

—Hi hagué converses amb dirigents estrangers?

—El president va telefonar a Vladímir Putin i el va tranquil·litzar perquè no es preocupara ni s'excedira: "No premes el teu botó —li va dir—, nosaltres no hem premut el nostre."

—L'Air Force One es va enlairar, s'envolà ràpidament en espiral, però no va tornar a Washington. Qui va prendre aquesta decisió?

—Vam volar fins a una base militar a Louisiana. Les tropes que hi eren estacionades feien unes maniobres de simulacre nuclear. Com a part de les maniobres, la base es trobava en màxima alerta. Però, de fet, el president volia tornar a Washington. Volia mostrar al món que treballàvem com sempre. Vaig desaconsellar enèrgicament el retorn.

—Per què?

—Vaig dir al president que no podia tornar-hi, perquè el Servei Secret feia saber que la seguretat a Washington no era garantida. Hi hagué una viva tensió entre el president i jo.

—Voleu dir que va tenir una petita disputa a dalt dels núvols?

—No, què dieu petita, fou una llarga discussió. De manera que ens vam tornar a enlairar des de la base de Louisiana fins a una altra base militar, a Nebraska, on vam baixar al búnquer. Des d'allà vam seguir el rastre d'avions que es dirigien als Estats Units. Ens van informar que un avió no contestava a la ràdio i que podria tractar-se d'un altre atemptat.

—Aviat es va demostrar que era una informació errònia.

—Sí, la boira de la guerra.

—Què va fer el president al búnquer de Nebraska?

—Vam fer una videoconferència segura amb l'equip de seguretat nacional a Washington, inclosos el vice-president, Condoleezza Rice, el secretari de Defensa i el director de la CIA. Ens van informar fil per randa dels esdeveniments del dia. Aleshores, el president

"El president i la seua dona, que ja s'havien gitat, també van baixar [al búnquer] corrents"

va decidir de tornar a Washington. Ja ben entrada la vesprada de l'11 de setembre, mentre sobrevolàvem Washington abans d'aterrar, vam veure com fumava el Pentàgon. Tret de l'Air Force One i dels caces d'escorta, tot l'espai aeri de la capital era completament buit. Era aterridor.

—Aquella mateixa nit, el president va pronunciar des de la Casa Blanca el seu esperat discurs a la nació. Què va fer?

—Vaig anar al meu despatx, annex al despatx oval, i vaig telefonar a la meua dona. Vaig lamentar no haver-ho fet abans, perquè la vaig notar molt espantada. La següent cosa que recorde és un agent del Servei Secret entrant al meu despatx i dient-me que havíem de baixar tots al búnquer.

—Una altra falsa alarma?

—Hi havia informes d'un avió que es dirigia a la Casa Blanca. Però sí, fou una falsa alarma. Amb tot, preferesc

una falsa alarma que cap alarma i un impacte. Tothom va córrer al búnquer. El president i la seua dona, que ja s'havia gitat, també van baixar corrents. Ell en roba de nit; ella, sense les ulleres, amb el gat i el gos al braç.

—Quina opinió us mereix el president quan està sota pressió?

—Va ser un bon líder. Tenia els instints i també les frustracions que pertocaven al moment. Per què no disposem de més bona informació? Per què tardem tant a posar-nos al telèfon amb la gent que necessitem? De nou, intentava veure-hi enmig de la boira de la guerra.

—Una conseqüència de l'11 de setembre fou la guerra de l'Afganistan i, un any i mig després, la guerra de l'Iraq. En la vostra opinió, com es va arribar a tot això?

—Anar a Bagdad no fou una reacció instintiva. Es va plantejar després.

—Però com?

—Al cap de 48 hores, el president va exhortar tot el món a condemnar els atacs i a fer-nos costat: "Si no esteu amb nosaltres, esteu contra nosaltres." I Saddam mai no ens va fer costat.

—I això el convertia en un objectiu?

—No. Però el cúmul de violacions de l'espai aeri restringit, d'inspeccions d'armes i de resolucions del Consell de Seguretat de l'ONU van contribuir a fer que el règim de Saddam es convertira en un objectiu. Poc després de l'11S, la primera persona a esmentar en una reunió formal que calia atacar l'Iraq fou Paul Wolfowitz. El president em va demanar discretament que m'assegurara que no mesclàvem qüestions. De manera que em vaig atansar a Paul Wolfowitz i li vaig indicar que no tocava parlar de l'Iraq, que ens centràrem en al-Qaida i Bin Laden.

—Però després el president va canviar de parer.

—El president va dir que el món havia canviat amb l'11S i que d'ara endavant tindriem una defensa preventiva, més que no reactiva. Això fou un canvi molt significatiu en la posició dels EUA. Ja no permetriem que els perills es concretaren, sinó que eliminaríem les amenaces abans de fer-se realitat.

—Segons Bob Woodward, periodista del *Washington Post*, va alertar contra una invasió de l'Iraq. Woodward us cita dient que l'Iraq podria

L'avió del president dels Estats Units, l'Air Force One, va portar Bush a un búnquer de Nebraska la vesprada de l'11 de setembre del 2001.

convertir-se fàcilment en un "segon Vietnam".

—Respecte Woodward i sé que les seues cites sempre són ben documentades. També em sembla que en aquesta situació em va citar correctament. Però crec que em va citar fora de context.

—**Què volfeu dir exactament amb un "segon Vietnam"?**

—Em fa l'efecte que els nostres estratèges sempre haurien de preveure possibles plans d'eixida. Vaig fer la comparança amb el Vietnam en aquest context. Volia saber com ens en sortiríem.

—**Bona pregunta.**

—Entrar-hi és molt fàcil, però sortir-ne sempre és difícil. Volia que tothom hi pensara.

—**Éreu favorable o contrari a una invasió?**

—Si Saddam haguera significat una amenaça, sóc dels qui pensen que el president no tenia elecció. El seu jurament constitucional estableix la necessitat de defensar el país. No hi ha cap clàusula condicional a la Constitució. La Constitució no diu "si", no diu "si tothom hi està d'acord", no diu "si els alemanys i els francesos ens fan costat". No diu res d'això. Diu que el president ha de preservar, protegir i defensar la Constitució. No diu ni tan sols "si el Congrés ho vol"!

—**Així, el vostre escepticisme no responia al començament, sinó al final de la guerra de l'Iraq?**

—Vaig donar suport a la decisió del

president. Només volia estar segur que es preveien totes les possibilitats. Fins i tot en els detalls particulars de la guerra de l'Iraq, la majoria d'experts —i no em referesc als experts dels mitjans de comunicació, sinó als experts que van planejar la guerra— mantingueren debats molt vius. Quants soldats necessitem? Ens calen més tancs o més avions? Qui hauria d'anar a primera línia, els marines o les forces especials? Tenim prou estoc de petroli? Quants vaixells travessaran el canal de Suez? Tot això són decisions tàctiques importants que afecten les decisions estratègiques.

—**Si hem de creure Woodward, es va lliurar una autèntica guerra d'experts al voltant de la millor estratègia per a la guerra de l'Iraq.**

—Hi hagué un debat viu i animat al si del Consell de Seguretat Nacional. La majoria d'experts se centraven en els preparatius de la guerra. No em va semblar que feren gaire cas de les qüestions d'ordre públic, com ara qui dirigiria el trànsit a Bagdad, qui controlaria que els semàfors funcionaren o que l'aigua potable arribara a les cases.

—**Quines respostes us van donar a les vostres preguntes?**

—Com a membre de la intel·ligència dels Estats Units, em van dir que hi hauria prou funcionaris a l'Iraq que voldrien conservar el lloc de treball i que continuarien anant a treballar, fins i tot sense Saddam Hussein. També que hi hauria un grapat de generals o

coronels que no es trobarien còmodes amb Saddam. Que, quan hi entràrem, farien voleiar banderes blanques i ajuntarien les seues unitats a les nostres, no pas per lluitar, sinó per mantenir l'ordre.

—**La realitat després de la invasió nord-americana va semblar molt diferent.**

—Dissortadament, els funcionaris van deixar d'anar a treballar, ja que la majoria eren membres del partit Baas i tenien por. I, per alguna raó, no hi hagué cap unitat onejant la bandera blanca. Tant de bo hi haguera hagut més bona planificació per a guanyar la pau.

—**Per quines raons va recomanar al president que destituïra el secretari de Defensa, Donald Rumsfeld?**

—Exagereu el meu consell. De vegades recomanaria canvis, i unes altres els desaconsellaria. Una de les meues tasques era assessorar el president adequadament sobre quan calia fer canvis. Per a aquests casos tenia una llista, que anomenava la *llista de l'autobús*. Si l'assessor X o el membre del gabinet Y no figurava en la propera llista de l'autobús, volia dir que el president hauria de considerar substituir-los —i cedir el seu seient a una altra persona.

—**Van canviar la presidència els atemptats terroristes de l'11S?**

—Aquell dia ens va refrescar la memòria d'un fet que es pot oblidar fàcilment. La majoria de polítics són extravertits, volen estar amb la gent, volen ser estimats per la gent. La vocació d'un president és tenir prou valor d'estar sol, perquè el jurament és una responsabilitat exclusiva. Ho vaig veure tres dies després dels atemptats. Fou el meu dia més memorable com a cap de gabinet del president. Vam anar a Nova York i ens vam reunir amb les famílies de policies i bombers que havien perdut un parent. Una mare va donar al president la placa del seu fill mort. El president va respondre: "Els Estats Units oblidaran aquell dia, perquè aquesta és la natura del nostre país. Però jo no l'oblidaré mai." Em tranquil·litza saber que el president no oblidarà mai l'11 de setembre del 2001.

Gabor Steingart

Traducció de Guillem Soler